

FORREGION i N2

1. Bakgrunn og forankring

Hva Nordområdesatsingen vil oppnå gjennom FORREGION virkemidlene: motivasjon og begrunnelse

Søknaden gjelder N2 tidligere kalt Høyere opp i verdikjeden.¹ Prosjektet skal forsterke sjømat- samt reiselivs- og opplevelsesnæringens konkurransekraft og verdiskaping gjennom økt forskningsbasert innovasjon. Dette er forankret i Prosjektplan N2, Delmål 3 (Se 3.Mål)

Primærmålgruppen til N2 er bedrifter i eksisterende bedriftsklynger og -nettverk, og nye klynger og nettverkskonstellasjoner innen reiseliv/opplevelsesnæringen samt sjømatnæringen. Noen av klyngene og nettverkene har knyttet til seg viktige ressurspersoner fra FoU-institusjoner. Gjennom Forregion virkemidlene ønsker eierne i N2 at klynger og nettverk samt deres medlemsbedrifter skal få tilgang på forskerkompetanse og å se FoU institusjoner som en naturlig samarbeidspartner i innovasjonsarbeid. Virkemidlene i FORREGION N2 skal i samspill med de andre aktivitetene i N2 fokusere på å heve nordnorske bedrifter høyere opp i verdikjeden.

Forholdet mellom Nordområdesatsing, FoUoI-strategi og andre regionale strategier.

I 2017 la Regjeringen frem sin Nordområdestrategi. I kapitlet om næringsutvikling med overskriften «Næringsutvikling – høyere opp i verdikjedene» vil de nå målene om «Øke verdiskapingen i nordnorske bedrifter basert på landsdelens ressurser» ved blant annet å «Styrke brobyggingen mellom nordnorske forskningsmiljøer og bedrifter.»

Det ble i Revidert statsbudsjett² tilkjennegett at: «som en oppfølging av Nordområdestrategien legges det opp til å prioritere 4 mill. kroner til leverandørutvikling i Nord-Norge.»

Nordområdesatsingen ligger tett opp til eksisterende planer og strategier. Den tematiske innretningen i dette prosjektet er forankret i prosjekteierens strategier for næringsutvikling og innovasjon. Flere av disse strategiene er bygd på EUs Smart Spesialiseringsmetodikk. Deltagelse fra fylkeskommunene og Sametinget i styringsgruppen sikrer forankring opp mot de gjeldende Nærings-/FoU-strategier og forskningsmelding hos prosjektets eiere.

Det er ikke innenfor rammen av 10 sider mulig å vise relevante utdrag av tekst fra alle disse dokumentene, men viser til følgende tekst fra Innovasjonsstrategi Nordland som kan tjene som et eksempel: «For å kunne utvikle lønnsomme og konkurransedyktige bedrifter og næringer er det viktig å videreutvikle innovasjonsstøtte gjennom å innrette virkemidler og FoU/kunnskapsstøtte som bidrar til at regionen unngår «innlåsing» og prisdrevet konkurranse og kan utvikle mer sammensatt og diversifisert næringsstruktur som også er lønnsom. Tettere koblinger mellom næringsliv, kunnskapsmiljøer og regionale utviklingsaktører er en nøkkel her.»^{3,4,5,6,7,8,9,10}

¹ Prosjektplan. Høyere opp i verdikjeden.

² Prop. 129 S 2016-2017 «Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2017»

³ Innovasjonsstrategi for Nordland 2014-2020

⁴ Strategi for reiseliv- og opplevelsesnæringer i Nordland 2017-2021

⁵ Troms fylkeskommunes overordnede næringsstrategi (2017-2025)

⁶ Arktisk Innovasjon, Troms fylkeskommune. 2016.

⁷ FoU-strategi for Troms (2016-2025),

⁸ Regionalt utviklingsprogram for Finnmark 2014-2023

⁹ Sametingemelding om næringspolitikk. 2011.

¹⁰ Sametingsmelding om høyere utdanning og forskning. 2016.

Hvordan prosjektet er forankret hos prosjekteierne

På bakgrunn av bevilgingene over revidert statsbudsjett (se over) ble det etablert en arbeidsgruppe med representanter for Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner, Sametinget, Innovasjon Norge samt Norges Forskningsråd. Disse har i felleskap utviklet en prosjektplan for prosjektet «Høyere opp i verdikjeden». Prosjektnavnet har i ettertid blitt endret til N2. Denne er dermed forankret hos prosjekteierne. Eierne har også gjennomført politiske vedtak om deltagelse. (Se vedlegg) I prosjektplan synliggjøres fire arbeidspakker. Arbeidspakke nummer 3 er: «Styrke samarbeidet mellom forskningsmiljø og næringsliv for å øke verdiskaping, konkurransekraft og omstillingene i landsdelen». Hovedaktivitetene i Arbeidspakke 3 er alle aktiviteter innenfor mobiliseringsprosjekt i Forregionsatsingen til Norges Forskningsråd.

Alle eiere er representert i styringsgruppe N2 (Se: 4. Organisering) og har beslutningsmyndighet i forhold til prosjektets prioriteringer og innhold. Prosjektledelse N2 og de ansvarlige for mobiliseringsprosjektene i fylkeskommunene samt Nærings sjefen i Sametinget har gjennomført koordineringsmøter i forbindelse med søknadsskrivingen for å sikre at Forregionsatsingen i N2 skal virke forsterkende på de eksisterende Forregionsatsingene i fylkeskommunene. Dette har ført til at FORREGION N2 skal fokusere på bransje- og grenseoverskridende prosjekter. Søknaden er koordinert med de eksisterende mobiliseringsprosjektene og dermed også forankret i fylkeskommunenes og Sametingets strategier.

Kort oppdatert statusbeskrivelse av det regionale innovasjonssystemet og av utfordringer og muligheter for mobilisering av næringslivet til FoU-basert innovasjon

For Nord-Norge er det en spesifikk utfordring i innovasjonsinfrastrukturen at det er svakt utviklede relasjoner mellom næringsliv og forskning. Dette medfører at næringslivet i liten grad bruker FoU-nettverk i sitt utviklingsarbeid og at næringslivets andel av total FoU er lav. (Se fotnote 2,5,7,9). Dette gjelder spesielt for reiselivs- og opplevelsesnæringene. Selv om det innfor sjømat er en større bruk av FoU er det her et stort potensial for økt forskningsbasert innovasjon.

Nord-Norge er stort og det medfører at mange bedrifter og klynger/nettverk har lang avstand, både geografisk og mentalt til en regional FoU-aktør.

Nord-Norge har mange steder en fragmentert næringsstruktur, møteplasser er derfor viktig. Satsingen skal derfor fortsette å bidra til møteplasser tilknyttet felles utfordringer der kunnskap kan deles og utfordringer adresseres slik at bedrifter i Nord-Norge, gjennom samarbeid med FoU, ser nye muligheter.

Hvordan prosjektet vil dra nytte av læring fra tidligere relevante regionale samarbeidsprosjekter og erfaringer fra bruk av virkemidlene i FORREGION

På de nevnte koordineringsmøtene mellom prosjektledelse N2, mobiliseringsprosjektene i fylkeskommunene og Sametinget, har erfaringene til fylkeskommunenes mobiliseringsprosjekt vært tema. Disse erfaringene har medvirket til å forme denne søknad.

Viktige erfaringer fra fylkeskommunene er blant annet viktigheten av:

- Utvikling av relasjoner mellom næringsliv og FoU er viktig i forhold til å utvikle nettverk og tillit som grunnlag for å utvikle godt samarbeid mellom aktørene
- Økt fokus på forskning som et utviklingsverktøy for klyngene, men også for enkeltbedrifter
- Å styrke relevans i FoU-miljø som kunnskapsprodusent for næringslivet
- Systematiserte nettverksmøter fordi bedrifter har lite erfaring med bruk av forskning i sine utviklingsprosjekter
- God kommunikasjon om virkemidlene i prosjektet for å skape etterspørsel etter dem

Prosjektledelsen i N2 skal aktivt oppsøke prosjektledelsen i klynger og nettverk for å hente ut erfaringer med forskningsprosjekter i klynger og nettverk samt deltagende bedrifter.

Sametinget som prosjekteier har ingen erfaringer fra Forregion, men det har vært forprosjekter rettet mot reindrift og samisk reiseliv i Forregion Finnmark.

2. Prioritering

Hvilke områder er prioritert i nordområdesatsingen

De tre nordnorske fylkene samt Sametinget har alle sine prioriteringer rettet mot utviklingen av sitt næringsliv. Disse prioriteringene er, på grunn av forskjellene i næringslivsstrukturen i de tre fylkene og i de samiske områdene både overlappende og forskjellige. I N2 er bedrifter i bedriftsklynger og -nettverk innen reiselivs- og opplevelsesnæringen samt sjømatnæringen prioritert.

Begrunnelse for prioriteringen, hvilke utfordringer og muligheter i næringslivet skal innsatsen gjøre noe med

Prioriteringene er gjort fordi dette er næringer som i stor grad er tilstede i hele Nord-Norge samtidig som det er næringer med potensial for stor vekst basert på regionens ressurser og fortrinn.

Opplevelsesbasert reiseliv

I Nord-Norge har man fått frem en rekke bedrifter som har klart å skape opplevelser av god kvalitet. Både forskningsprogrammet Opplevelser i Nord og bedriftsnettverkene Innovative opplevelser og Arctic 365 har fungert i et godt samspill med bedriftene. Det er behov for å bygge videre på denne kunnskapen og sørge for videre kunnskapsutvikling som kan tas i bruk av alle aktørene i næringen. Det er behov for forskning, kompetanse og innovasjon i næringen fordi den historisk sett har (1) Lav innovasjonskapasitet, (2) Lite produktutvikling og (3) Få klynger. Dette samtidig som at det er en næring med (1) Lavere lønnsomhet, (2) Lavere kompetanse og (3) Lavere arbeidsstabilitet enn mange andre næringer.¹¹ Arbeidet som er gjennomført de siste årene i klynger og nettverk har bedret dette.

I reiselivsnæringen i Nord-Norge er de fleste bedrifter små, samtidig som de konkurrerer i et stort internasjonalt marked. At bedriftene er små begrenser deres utviklingskapasitet fordi mye av hverdagen er rettet inn mot drift av selskapet. Framveksten av nye sosiale media og markedskanaler gjør at det kan være krevende å finne fram til de rette kundene/markedene. Behovet for markedsinnovasjon og nye tilnærminger til utvalgte markeder er derfor stort.

Med framveksten av opplevelsesbasert reiseliv er det behov for å bygge opp et innovasjonssystem og et virkemiddelapparat som fungerer for næringsaktørene. Dette må til for å møte nye markeds- og teknologiske utfordringer. Det er allerede lagt en solid grunnmur for dette arbeidet gjennom forskningsmiljøer, næringshager, inkubatorer, Innovasjon Norge, Nordnorsk reiseliv og øvrige virkemiddelapparat. Disse vil ha en viktig rolle framover.

Samisk reiseliv

Utfordringene er de samme som i resten av nordnorsk reiseliv. Næringen er liten med små bedrifter, hvor de som jobber der ofte har reiselivsbedriften som bijobb. Det er en utfordring å skape en overgang til at de nevnte bedriftene blir større og mer konkurransedyktige med samtidig fokus på bærekraft. Bærekraftfokus i utviklingen av samisk næringsliv er viktig i alle tre dimensjoner: Kulturelt fordi en må følge de etiske retningslinjene for god samisk skikk på lokalsamfunnets

---

¹¹ Utfordringer og strategier for vekst i nordnorsk reiseliv - hvilke forskningsutfordringer. Mette Ravn Midtgard, Norut

premisser. Økonomisk fordi bedriftene må bli store nok til at de involverte kan leve av dem. Miljømessig fordi de skal virke i områder der andre naturbaserte næringer og kulturnæringer både skal virke i og samvirke med reiselivsnæringen. Til slutt er det også markedsutfordringer fordi mange av bedriftene virker i områder som er utenfor kjerneområdene til de store turistmålene i Nord-Norge som Lofoten, Tromsø, Alta og Kirkenes.¹²

For å hensyn ta de spesifikke forventningene til kompetanse som det forventes å ha i de samiske områdene vil vi i N2 sette av midler til to kompetansemeglere innen reiseliv- og opplevelsesnæringen som skal virke i det samiske området, en med hovedfokus på Finnmark og en med hovedfokus på Troms og Nordland. Disse vil ha som hovedoppgave å støtte utviklingen av forskningsbasert innovasjon i samisk reiseliv. Prosjektledelsen vil ha fokus på at kompetansemeglerne både støtter bedrifter, klynger og nettverk i utviklingen av forprosjekter og det er et mål at et av pilotprosjektene som det er budsjettert med skal være innrettet mot samisk reiseliv. Det vil rapporteres på antallet forprosjekter innenfor samisk reiseliv.

Sjømatnæringen

Innfor Sjømatnæringen er det godt dokumenterte utfordringer som luseproblematikken, miljøutfordringene, kostnads-/effektivitetsutfordringene, utviklingen av ny teknologi og operasjonsmønstre samt arealutfordringene i oppdrett. Blant annet er også marine ingredienser i sterk utvikling og det samme er utviklingen av markedet for makroalger og nye arter. Utfordringene og utviklingen må finne sine løsninger på en bærekraftig måte for å fylle mulighetsbildene om økt bruk av mat fra biomarine næringer.¹³

Innenfor sjømatnæringen er aktørsammensetningen annerledes enn innenfor det opplevelsesbaserte reiselivet. Innovasjon i leverandørindustrier til denne næringen drives frem av et tett leverandørsamarbeid der fokuset ligger på vekst og økt eksport. I de av eksportbedriftene med eierskap utenfor landsdelen skjer mye FoU-aktiviteten innenfor konsernstrukturen i andre deler av landet. Dette kan føre til at potensielle regionale ringvirkninger ikke blir utnyttet i tilstrekkelig grad. Ettersom sentrale FoU-miljøer innenfor næringen også ligger utenfor Nord-Norge er det nødvendig å finne gode måter å knytte sammen regionale, nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer til regionens utviklingsaktiviteter. Videre er det et stort potensial for FoU-basert innovasjon i oppdrettsnæringen i Nord-Norge. Samlet er produksjonen i Nord-Norge ~40% av landstotalen. Den samlede bruken av HAVBRUK2 i Nord-Norge er på 14,6%. (Referanser: se fotnote 2-9).

Hvordan prosjektet vil dra nytte av FoU-miljøene som inngår

Det inngår ingen spesifikke FoU miljøer i eierskapet til N2. I Forregion N2 vil fokuset ikke være å koble seg opp mot spesifikke forskningsmiljø, men mot de enkeltforskere som har rett vilje og kompetanse til å bistå den enkelte bedrift/nettverk/klynge med sine spesifikke utviklingsbehov med sin forskerkompetanse. Dette må skje uavhengig av forskningsinstitusjon. Det vil være et fokus i prosjektperioden på å modne opplevelses- og reiselivsbransjen samt sjømatbransjen i bruk av FoU kompetanse i bedrifters utviklingsarbeid.

Arbeidet med å modne næringene i bruk av FoU kompetanse er påbegynt i flere klynger og nettverk. Alle klynger og flere nettverk har ansatte ved forskningsinstitusjoner med relevant kompetanse som aktive deltagere. Et eksempel på dette er Johtit-prosjektet med fokus på samisk reiseliv som har deltagende forskere fra både Nord universitet og Norges arktiske universitet.

N2 som helhet vil virke for å koble FoU miljøer opp mot bedrifter i næringsklynger og nettverk. Her er FORREGION-satsingen og spesielt kompetansemeglerfunksjonene et viktig virkemiddel.

¹² Sametingets redegjørelse om næringspolitikk. 2018.

¹³ Norske biomarine næringer mot 2050, NTVA/DKNVS/SINTEF. 2012.

Kompetansemeglernes rolle vil blant annet være å koble det enkelte utviklingsprosjekt mot den forskeren med viljen og kompetansen til å bidra til at det enkelte spesifikke utviklingsprosjektet har størst mulig sannsynlighet for å gi et best mulig resultat. Da blir det de rette individene som er det viktige. Ikke hvilken institusjon de kommer fra. Ved å ikke knytte prosjektet opp mot spesifikke institusjoner står da kompetansemeglere fritt til å finne den/de beste.

Reiseliv: Blant de regionale aktørene i UoH sektoren forsker begge universitetene innen reiseliv og det er også noe kompetanse innenfor instituttsektoren. I tillegg har den samiske høgskolen, Nord universitet og Norges arktiske universitet forskere kompetanse innenfor blant annet samisk reiseliv og kultur som er relevant for samiske reiselivsnæringen.

Sjømat: Både Norges arktiske universitet og Nord Universitet har forskere med kompetanse innenfor en stor bredde av fagområder som støtter opp under utviklingen av sjømatnæringen.

Disse miljøene skal, når de har relevant kompetanse, nyttes gjennom koblinger mot klynger og nettverk gjennom deltagelse på fellessamlinger samt koblinger opp mot en/flere bedrifter gjennom bruk av kompetansemeglere.

Hvilke virkemidler som inngår i nordområdesatsingen. Beskrivelse og begrunnelse av hvordan og hvorfor FORREGION virkemidlene vil bli benyttet for å møte utfordringene og mulighetene, og hvordan disse vil fungere i satsingen som helhet

Kompetansemeglere er aktive i alle tre fylker som en del av de tre nordnorske mobiliseringsprosjektene. I Finnmark og Troms er det i dag kompetansemeglere innenfor både reiseliv og sjømat mens Nordland ikke har dette. For at det skal være dedikerte kompetansemeglere i Nordland innenfor reiseliv og sjømat vil det derfor være behov for å engasjere to kompetansemeglere for å ha rett kompetanse tilgjengelig. Mobiliseringsprosjektene i Nordland, Troms og Finnmark vil prioritere erfaringsoverføring og utvikling av nettverk mellom kompetansemeglerne sammen med N2. Dette vil de fire prosjektene samarbeide om.

De eksisterende kompetansemeglerne i Finnmark og Troms vil fortsatt jobbe innenfor de eksisterende mobiliseringsprosjektene men vil ha ekstra oppgaver innenfor N2.

Det er engasjert kompetansemeglere innenfor reiseliv i Finnmark og Troms. I N2 er det behov for å ha dedikerte kompetansemeglere innenfor samisk reiseliv. N2 vil derfor prioritere å engasjere to kompetansemeglere samiske reiseliv. Det er planlagt at disse skal virke i hvert sitt samiske kjerneområde (Finnmark og Sør-Troms/Nordre-Nordland) og med mulighet for å dekke hele det samiske området.

Kompetansemeglerne vil ha som oppgave å styrke de deltagende bedriftenes innovasjonskraft, gjennom kobling mot relevante FoU-miljø. Kompetansemegling er et spesielt viktig verktøy i satsingen fordi mange av bedriftene spesielt innenfor reiseliv har liten erfaring med FoU-prosjekter. Innenfor sjømat er det et uforløst potensial for mer aktivitet. Hovedfokuset vil være på bedrifter i klynger og nettverk og klyngene og nettverkene selv. Kompetansemeglerne vil fokusere på prosjekter som bidrar til økt bærekraft.

Det settes av midler til 4 kompetansemeglerstillinger. I tillegg settes det av midler for økt kapasitet hos eksisterende kompetansemeglere i Finnmark og Troms. Den økte kapasiteten skal benyttes til å megle bransje-/grenseoverskridende forprosjekter, nettverksmøter og samlinger av kompetansemeglere.

Forprosjekter er en inngangsport som kan gjøre bedrifter mer modne til større FoU-prosjekter. «Prosjektet skal kunne tildele forprosjekter på inntil kr 200.000,- til bedrifter som ønsker å bruke forskningsmiljø for å utvikle nye produkter eller tjenester» (Se fotnote 1). Dette skal primært være rettet mot bedrifter som har liten eller ingen erfaring med FoU. For alle forprosjekter og for

forprosjekter i Troms og Finnmark i særdeleshet vil bransje-/grenseoverskridende forprosjekter med fokus på bærekraft prioriteres. Samiske reiselivsprosjekter kan hvis tungtveiende grunner taler for det unntas fra krav om å være bransje-/grenseoverskridende.

For å generere flest mulig forprosjekt er det viktig at kompetansemeglerne jobber rett. Da er det viktig at de jobber:

- strukturert i forhold hvem som jobber hvor og med hvem
- tett opp mot klynger og nettverk herunder involverer klyngeledere og deltar på deres aktiviteter
- aktivt søker bedrifter med potensial alene eller sammen med andre
- bruker rett metodikk og nok ressurser til å megle frem gode søknader

Nettverksmøter er en viktig arena for at kompetansemeglerne skal komme i kontakt med utviklingsrettede bedrifter. Det er også en god møteplass for å knytte bedrifter innenfor N2s bransjemessige fokus tettere sammen, og for å skape bånd mellom næringslivet og FoU-miljøene.

Nettverksmøter skal tas i bruk som læringsarenaer der flere aktører har et ønske om tilrettelegging i sitt samarbeid med FoU eller i kunnskapsoverføringen mellom ulike næringer/ledd i verdikjeden. Disse læringsarenaene skal hjelpe med å identifisere felles utfordringer og for å mobilisere FoU-prosjekter i bedrift(er). Nettverksmøter vil brukes aktivt for å senke terskelen for å bruke FoU i bedrifters utviklingsprosjekter. I henhold til N2 sine prioriteringer i Forregion legges det til rette for at nettverksmøter i N2 skal fokuseres på grenseoverskridende aktiviteter i forhold bransje/geografi.

Pilotprosjekt i N2 skal være grenseoverskridende prosjekter som favner nye satsinger. Dette skal være prosjekter som er grenseoverskridende mellom bransjer og geografi. Dette vil gi mulighet til å fange opp og koble på FoU kompetanse utover de områdene hvor de fylkesvise mobiliseringsprosjektene i dag fungerer. Det er mål i seg selv at pilotprosjektene skal bidra til å bryte geografiske og bransjemessige grenser. Det skal utvikles en modell for hvordan denne aktiviteten skal gjennomføres for å sikre tilgang til gode ideer og at de beste av disse blir gjennomført.

Mulige kandidater for pilotprosjekter er for eksempel:

- Utvikle metodikk og praksis for å eskalere opp antall innovasjonsprosjekter i klynger og nettverk gjennom samhandling med FoU
- Utvikle kunnskapsgrunnlag over hvilke relevante klynger og nettverk som eksisterer i Nord-Norge i dag inklusive deres geografiske nedslagsfelt, medlemsbedrifter, hvordan de beste jobber med innovasjon sammen med FoU institusjoner
- Avdekke og stimulere til nye bransje-/grenseoverskridende samarbeid på tvers. Gjerne rettet mot nye fremvoksende bransjer som kan gi grunnlag for innovasjon gjennom samarbeid med FoU. Utvikle modeller for å støtte slik utvikling
- Utvikle modeller for systematisk arbeid for utvikling av samiske reiselivsbedrifter i hele det samiske området også utenfor Norge

Det settes av midler til 1 Pilotprosjekt pr år.

Satsingen som helhet (Se neste overskrift)

Hvordan bruken av de ulike virkemidlene i nordområdesatsingen koordineres og er tenkt å virke sammen med mobiliseringsprosjektene i FORREGION

De ulike virkemidlene i Nordområdesatsingen skal koordineres ved at de inngår i et felles prosjekt styrt av en styringsgruppe og ledet av en prosjektledelse (Se 4. Organisasjon) som skal sikre en koordinert framdrift av de forskjellige virkemidlene.

Samvirke av virkemidlene. Arbeidspakkene 2-4 er ment å virke i fellesskap for og blant annet øke antallet radikale innovasjoner og å løfte bedrifter høyere opp i verdikjeden. Arbeidspakke 2 er innrettet mot å ha den rette klyngesammensetningen som basis for innovasjonsarbeidet, fasilitatornes kompetanse og utvikling av bedriftene slik at de drives enda mer profesjonelt. Arbeidspakke 3 er innrettet mot å øke FoU bidraget i innovasjonsprosjekt i bedriftene i klyngene og nettverkene. Arbeidspakke 4 er innrettet mot å gi kompetanseutviklende tiltak i virksomheter, påvirke etablering av nye tidsriktige etter- og videreutdanninger til begge bransjer samt bidra til relevante sertifiseringsordninger. Intensjonen er at når en samtidig gjennom N2 jobber langs disse dimensjonene så vil dette legge til rette for å oppnå målene for N2.

Prosjekteierne de tre mobiliseringsprosjektene i FORREGION har bidratt til utviklingen av søknaden herunder valg av virkemidler og deres innretning i FORREGION N2 slik at disse skal kunne virke forsterkende på de eksisterende prosjektene. Ved gjennomgang av de eksisterende mobiliseringsprosjektene har det blitt tydeliggjort at N2 må virke noe forskjellig i de tre fylkene for å unngå overlapp av prosjekter. Dette er beskrevet i virkemidler for FORREGION N2. Som en konsekvens har dette ført til noen endringer i prioriterte virkemidler fra forrige søknad. De eksisterende mobiliseringsprosjektene og prosjektledelsen i N2 vil gjennom prosjektets varighet fortsette denne dialogen for å sikre best mulig effekt av virkemidlene i FORREGION N2.

Hvordan vil kjønn, internasjonalisering, kommunikasjon og bærekraft bli tatt hensyn til i prosjektet?

Kjønn: Gjennom eksisterende mobiliseringsprosjekter er det allerede synliggjort fokus på kjønnsbalanse. Også her kan FORREGION N2 virke forsterkende. I N2 vil det være fokus på at kjønnsbalanse blant prosjektets nye kompetansemeglere. Sjømatnæringen er tradisjonelt relativt mannsdominert og et prosjekt som dette kan bidra til å løfte frem og synliggjøre kvinnelige forskere, entreprenører, bedriftsledere og andre deltagere gjennom formidlingen fra aktiviteter og prosjekter. Bevisst fokus på rollemodeller vil være viktig. Innen reiseliv er det en mer jevn fordeling mellom kjønnene. I prosjektledelsen Forregion N2 i KUPA er det 2 kvinner og 2 menn, tilsvarende for styringsgruppen er 4 kvinner og 2 menn.

Internasjonalisering: Både reiselivs-/opplevelsesnæringen og sjømatnæringen er internasjonale bransjer. Reiseliv-/opplevelsesnæringen gjennom tiltrekking av internasjonale turister og Sjømatnæringen gjennom leveranser til produksjonsledd innen villfangst og oppdrett internasjonalt. Dette er sentralt i klyngenes arbeid innenfor disse bransjene. Samisk reiseliv spenner over flere land og gir tilgang til internasjonale samarbeidspartnere på nordkalotten. Det eksisterer allerede et internasjonalt reiselivsprosjekt «Visitt Arctic Europe» der både samiske og andre reiselivsbedrifter deltar. Søknader med internasjonaliseringspotensiale vil bli prioritert.

Kommunikasjon: Hovedmålet med kommunikasjonen er mobilisering av bedrifter til bruk av FoU. En kommunikasjonsstrategi for hele N2 er utarbeidet. For N2 er det etablert egen Facebook-side og Nettside. Begge skal virke som en informasjonskanal til aktuelle aktører. Alle aktiviteter i N2 skal benytte disse plattformene for å formidle nødvendig informasjon. I tillegg er det avtalt at informasjon fra N2 også skal formidles på relevante nettsidene brukt av mobiliseringsprosjektene og når naturlig vice versa. Et delmål med kommunikasjonen er å gjøre prosjektet lettere å forstå for bedrifter som aldri har drevet med forskning. En annen viktig del av kommunikasjonsarbeidet er synlighet. Dette skal være med å skape relasjoner med aktører som ellers aldri ville vurdert å bruke forskning i sine utviklingsprosjekter.

Bærekraft: Utvikling av nye og bærekraftige produkter, prosesser eller tjenester i både reiselivs-/opplevelsesnæringen og sjømatnæringen vil gi miljø- og samfunnsmessig effekt. For å få dette til er det behov for å bygge ned barrierene hos leverandørene som hindrer bruk av FoU i

innovasjonsarbeidet. Utvikling av leverandørnettverk og klynger som kan levere konkurransedyktige tjenester og produkter i eget fylke har en miljødimensjon gjennom muligheten for «kortreiste» tjenester og produkter.

3. Mål, aktiviteter, resultat og effekter

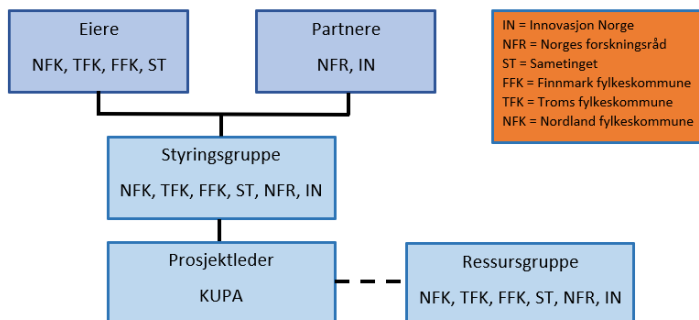
Hovedmål og Delmål N2 og FORREGION N2, Tiltak, Resultatmål og Effektmål

Hovedmål N2			
Økt bærekraftig verdiskaping og konkurransekraft i nordnorsk næringsliv og kompetansemiljø innen sjømat, reiseliv og opplevelsesnæringen, samt tilsluttede næringer	Anvende teknologi og ressurser på tvers av næringene for økt radikale innovasjoner	Programmet skal forsterke og være komplementær til eksisterende satsinger	Programmet skal fokusere på bærekraft, kaldt klima, eksponerte forhold og naturgitte fortrinn
Delmål N2			
Styrke samspillet mellom nærings- og innovasjonsaktører	Å styrke markedsorienteringen til klynger og nettverk i Nord-Norge	Økt andel næringsrettet forskning og utvikling i landsdelen gjennom økt samspill mellom forskningsmiljø og bedrifter	Å øke innovasjonskompetansen i eksisterende næringsliv
Hovedmål FORREGION N2			
Økt forskningsbasert innovasjon og verdiskaping i sjømat- og opplevelses-/reiselivsnæringen i landsdelen gjennom økt bransje- og grenseoverskridende samspill mellom forskningsmiljø og klynger/nettverk/bedrifter for å løfte bedrifter høyere opp i verdikjeden			
Delmål FORREGION N2			
Delmål 1: Virke forsterkende på eksisterende mobiliseringsprosjekter i fylkeskommunene	Delmål 2: Utvikle forskningsbaserte bransje-/grenseoverskridende innovasjonsprosjekter i bedriftene	Delmål 3: Redusere barrierene for forskningsbasert innovasjon i bedriftene	Delmål 4: Økt fokus på bærekraft og internasjonalt samarbeid hos bedriftene
Resultatmål FORREGION N2			
Resultatmål 1: Minimum 5 nye forprosjekt i klynger og nettverk innenfor prosjektets fokusområder pr år hvorav minimum ett pr år innenfor samisk satsing.			
Resultatmål 2: Minimum 4 forprosjekter pr år skal være bransje-/grenseoverskridende i klynger og nettverk			
Resultatmål 3: Ett grenseoverskridende pilotprosjekt pr år			
Resultatmål 4: Utnevne 4 nye kompetansemeglere (Sjømat/Reiseliv i Nordland – Samisk satsing) (2019)			
Resultatmål 5 Gjennomføre minimum 8 nettverksmøter pr år			
Effektmål			
Mer systematisk og økt bruk av FoU i innovasjonsprosjekter i de fokuserte næringene			
Økt mobilisering til RFF og Forskningsrådets øvrige virkemidler			
Økt samarbeid på tvers av geografiske grenser og mellom bransjer i tverrsektorielle koblinger			
Økt fokus i bedriftene og klynger/nettverk på bærekraft, kjønnsbalanse og internasjonalisering			
Bedre kjennskap til virkemidler for FoU-samarbeid i bedriftene			
Et mer koordinert virkemiddelapparat overfor reiseliv- og opplevelsesnæringen samt sjømatnæringen			
Større ringvirkninger av aktivitet innen reiseliv- og opplevelsesnæringen samt sjømatnæringen i Nord-Norge			
Økt bærekraftig verdiskaping og konkurransekraft i nordnorsk næringsliv og kompetansemiljø innen reiseliv- og opplevelsesnæringen samt sjømatnæringen			

4. Organisering

Hvordan vil fylkeskommunene og Sametinget organisere prosjektet for å oppnå målene med Nordområdesatsingen

Arbeidspakke 3: FORREGION i N2 vil være organisert som et delprosjekt i N2 og være underlagt samme organisasjonsmodell som N2 som helhet.

Figur: Organisering N2

Ledelse, styring og oppfølging i prosjektperioden

Basert på søknad og eventuelt bevilgning fra Norges forskningsråd vil prosjektledelsen rapportere på fremdrift i Arbeidspakke 3: Forregion til styringsgruppen i N2. Styringsgruppen vil ha 6-8 årlige møter. Prosjektledelsen for N2 vil legge frem en årlig prosjektplan FORREGION N2 for styringsgruppen for godkjenning. Herunder:

- Fremdriftsplan
- Budsjet
- Detaljert plan for hvert enkelt virkemiddel
- Rammeverk for geografisk fordeling av midler i N2

For FORREGION N2 vil Finnmark Fylkeskommune være søker og administrativt ansvarlig. Prosjektledelsen leder delprosjektet i henhold til godkjent søknad og bevilgning samt vedtatt årlig prosjektplan i henhold til Norges forskningsråd sitt regelverk. Prosjektleder koordinerer aktiviteter i FORREGION N2 med aktiviteter i FORREGION prosjektene i fylkene. Prosjektledelsen vil ha en løpende dialog med de eksisterende mobiliseringsprosjektene og klyngerådgivere i Innovasjon Norge.

5. Prosjektplan

Budsjett 2019-2021 pr hovedaktivitet

Nr.	Virkemiddel/År	2019	2020	2021
1	2x Kompetansemegler Nordland	800.000	800.000	800.000
2	2x Kompetansemegler Samisk satsing	800.000	800.000	800.000
3	Pilotprosjekt	400.000	400.000	400.000
4	Forprosjekter	1.000.000	1.000.000	1.000.000
5	Nettverksmøter fordelt på 8 kompetansemeglere	400.000	400.000	400.000
6	Tilleggsressurser kompetansemeglere Finnmark/Troms	400.000	400.000	400.000
7	Prosjektadministrasjon	200.000	200.000	200.000
	Sum	4.000.000	4.000.000	4.000.000

Hovedaktiviteter 2019:

HA	Beskrivelse	Hensikt	Deloppgaver	Resultat 2019
HA1	Koordineringsmøter med Prosjekteiere og -ledere i eksisterende forregionprosjekt i landsdelen.	Koordinere gjennomføringen Forregion N2 med eksisterende prosjekt	Rapportere status Koordinere saksbehandling Koordinere organisering Etablere bransjefokus	Forsterke eksisterende satsinger
HA2	Iverksette prosess for tilsetting av to kompetansemeglere Nordland og to kompetansemeglere samisk satsing	Kontraktsfeste kompetansemeglere med rett kompetanse	Avtale prosess med Nordland fylkeskommune og Sametinget Beslutte utvalgsriterier. Gjennomføre prosess Inngå avtale med kompetansemeglere Avtale økonomistyring	Fire kompetansemeglere under kontrakt

HA3	Gjennomføre kompetansemegling 2x Nordland 2x Samisk satsing	Legge til rette for søkbare forprosjekt Gjennomføre nettverksmøter	Oppstartsmøte med samtlige kompetansemeglere Planlegge og gjennomføre kompetansemegling Planlegge og gjennomføre nettverksmøter	1 Forprosjekt 4 Nettverksmøter
HA4	Gjennomføre kompetansemegling ved hjelp av eksisterende kompetansemeglere i Finnmark og Troms	Legge til rette for søkbare forprosjekt Gjennomføre nettverksmøter	Oppstartsmøte med samtlige kompetansemeglere Planlegge og gjennomføre kompetansemegling Planlegge og gjennomføre nettverksmøter	4 Forprosjekt 4 Nettverksmøter
HA5	Pilotprosjekt 1	Oppstart pilotprosjekt 1	Innhente Ideer for Pilotprosjekt Iverksette pilotprosjekt	Pilotprosjekt 1 i gjennomførings-fasen
HA6	Følge opp kompetansemeglere	Fokusere på mål i N2	Delta på mobiliserings-prosjektene samlinger i Forregion	Kompetanse-meglere kjenner målene i N2
HA7	Prosjekt-administrasjon	Koordinere og styre prosjektet	Skrive revidert prosjektplan Markedsføring av Forregion N2 Økonomistyring Rapportering NFR og Styringsgruppe N2 Saksbehandle søknader Koordinere prosjektets kompetansemeglere	Koordinert og godt ledet prosjekt

Fremdriftsplan 2019:

HA	Jan	Feb	Ma rs	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Ansv
HA1													PL
HA2													PL
HA3													KM
HA4													KM
HA5													PL
HA6													PL
HA7													PL, KM

PL=Prosjektledelse, KM=Kompetansemeglere

Skisserte Hovedaktiviteter 2020-2021:

HA1: Fortsetter

HA2: Utgår

HA3-4: Fortsetter

HA5: Avslutning Pilotprosjekt 1. Oppstart Pilotprosjekt 2 og suksessivt Pilotprosjekt 3.

HA6-7: Fortsetter